

Buurtgericht werken staat nog in de kinderschoenen

Heldere afspraken maken en durven loslaten

Bijna alle stadsdelen kennen een vorm van buurtgericht werken. De ambities zijn groot. Buurtgericht werken moet burgers bij hun buurt betrekken en het vertrouwen in de overheid vergroten. Het beleid is echter vaak nog niet uitgewerkt en bezuinigingen maken de uitvoering lastig. Ambitieuze beleid vraagt om heldere afspraken over te behalen resultaten. De centrale stad en de stadsdelen moeten daarom vanuit een gedeelde visie goede afspraken maken. Bij de uitvoering is een strakke regie vanuit de centrale stad niet nuttig. De kern van buurtgericht werken is loslaten: buurtgericht werken komt vooral in buurten tot stand.

Dit zijn de belangrijkste conclusies uit het onderzoeksrapport *Bruggen slaan met buurtgericht werken* dat de rekenkamer op 22 juni 2011 publiceert.

Met buurtgericht werken bedoelen we in Amsterdam dat de gemeente vanuit de vraag van de bewoners met alle betrokken partijen werkt aan de problemen en opgaven waar een buurt voor staat. Met een dergelijk wijze van werken kan de sociale samenhang in buurten verbeteren en de veronderstelde vertrouwensbreuk tussen burger en politiek verminderen. In de discussie die er naar aanleiding van de fusie van de stadsdelen ontstond is de angst geuit dat schaalvergroting van de stadsdelen tot een grotere afstand tussen burger en politiek zou leiden. Dit was de belangrijkste aanleiding voor de rekenkamer om dit onderzoek naar buurtgericht werken te starten. Omdat buurtgericht werken nog in een startfase verkeert, is dit onderzoek als een nulmeting op te vatten.

Buurtgericht werken staat in de kinderschoenen

Het beleid voor buurtgericht werken is vaak nog niet uitgewerkt en de verschillen tussen stadsdelen zijn groot. In de beleidsstukken van de stadsdelen zijn 15 verschillende doelen voor buurtgericht werken terug te vinden die allemaal wel te koppelen zijn aan vertrouwen in de overheid en betrokkenheid bij de buurt. De buurtprogramma's laten een divers beeld in onderwerpen en aanpak. Budgetten voor buurtgericht werken bestaan voornamelijk uit middelen uit de 'oude' wijkaanpak; andere budgetten zijn niet omvangrijk. In 2010 is de ambtelijke organisatie voor de uitvoering van buurtgericht werken - mede door de fusie van de stadsdelen - versterkt.

Veranderende omstandigheden vragen om heroverweging

De kern van buurtgericht werken is de wijze van werken door de overheid. Het idee is dat als de overheid vanuit de burger denkt en werkt, die burger meer betrokkenheid zal gaan tonen en vertrouwen zal gaan krijgen. Sommige stadsdelen menen dat bij buurtgericht werken niet de manier van werken, maar de inhoud centraal moet staan. Het is ook nog niet duidelijk wat het betekent om vanuit het perspectief van de burger te denken en te werken. De fusie van de stadsdelen heeft wel een stimulans gegeven aan het meer integraal vormgeven van een *burgergerichte* ambtelijke organisatie. Maar vele vragen over de wijze van werken blijven nog onbeantwoord. Ook is het niet duidelijk wat er met relatief weinig geld nog kan worden gedaan aan buurtgericht werken. Dat alles maakt het nuttig om vanuit een door centrale stad en stadsdelen gedeelde visie nieuwe heldere afspraken maken.

De uitvoering kan beter

Hoewel dit onderzoek een inventarisatie van de stand van zaken betreft en niet uitgebreid op de daadwerkelijke uitvoering van buurtgericht werken in gaat, maakt de nulmeting duidelijk dat er verbeteringen mogelijk zijn bij de uitvoering. Alleen al de beschrijving van wat een buurt is kan beter. Daarnaast is ook een betere afstemming tussen buurtgericht werken en instrumenten van burgerparticipatie nuttig. Ook al kan de uitvoering beter, dat wil niet zeggen dat er bij de uitvoering een sterke regie van de centrale stad nodig is. Buurtgericht werken moet vorm krijgen in de buurten met burgers en dat betekent dat het idee moeten worden losgelaten dat de uitvoering overal identiek moet zijn. Het gaat om maatwerk en vanuit dat perspectief is het ook belangrijk dat er sprake is van sterke bestuurlijke betrokkenheid door middel van 'buurtportefeuillehouders'.

De meetbaarheid van succes

Loslaten van de uitvoering betekent niet dat er geen controle op de resultaten moet zijn. Als er belastinggeld besteed wordt, moet er ook inzicht komen in de resultaten. Het is niet eenvoudig om het succes van buurtgericht werken te bepalen. De rekenkamer dringt er bij de centrale stad en de stadsdelen op aan om gezamenlijk indicatoren te bepalen waarmee het succes van buurtgericht werken kan worden vastgesteld en daar jaarlijks over te rapporteren en geeft daar ook een aantal suggesties voor.